

**SLOVENSKI
INŠTITUT
za REVIZIJO**

12. letna konferenca

REVIZORJEV

zbornik referatov

8. in 9. september

2011

AKTUALNOSTI NA PODROČJU RAČUNOVODENJA IN REVIDIRANJA

Up to Dates in the Field of Accounting and Auditing

POVZETEK | V prispevku so predstavljene aktualnosti in izzivi na področju računovodenja in revidiranja s katerimi se bodo pri svojem delu po vsej verjetnosti v novi revizijski sezoni srečevali revizorji. Avtor v prispevku tako predstavlja zadnje spremembe SRS in pričakovane spremembe MRS in MSRP, pričakovane spremembe računovodskih direktiv ter nekatere izzive in opozorila revizorjem s katerimi se bodo srečevali pri revidiranju.

Ključne besede | Računovodski standardi, SRS, MRS in MSRP, spremembe, pravil revidiranja, MSR, revizorjevo poročilo.

SUMMARY | The article deals with the up to dates and challenges in the fields of accounting and auditing which auditors will probably encounter in their work. In the article, the author represents the last changes of SAS and expected changes on IAS and IFRS, expected changes on accounting directives and some challenges and warnings to the auditors which they can expect in performing audits.

Key Words | Accounting standards, SAS, IAS and IFRS, changes, changes, auditing rules, ISA, Auditor's Report.

¹ * Doktor poslovodno-organizacijskih znanosti; spec. rev.; pooblaščen revizor; direktor, Slovenski inštitut za revizijo; samostojni strokovni svetovalec, Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, Ljubljana.

REVIZIJSKA DOKUMENTACIJA O OPRAVLJENI REVIZIJI MANJŠIH ORGANIZACIJ

Smaller Entity Audit Documentation

POVZETEK | Članek je namenjen predstavitvi zahtev po revizijski dokumentaciji v slovenskem zakonodajnem okviru in njihovi uporabi, zlasti v primeru, ko organizacija, ki je predmet revidiranja, ni velika.

Ključne besede | revizijska dokumentacija, Mednarodni Standardi Revidiranja, Mednarodni standard obvladovanja kakovosti.

SUMMARY | The article is intended to present the requirements regarding audit documentation in the Slovenian regulatory framework, especially in the cases of smaller entities being audited.

Ključne besede | audit documentation, International Standards on Auditing, International Standards on Quality Control.

² * Doktorica ekonomskih znanosti; pooblaščená revizorka; preizkušena poslovna finančnica; preizkušena računovodkinja; docentka, Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani; zaposlena kot strokovna svetovalka pri Slovenskem inštitutu za revizijo.

MOŽNOSTI UPORABE PRAVIL NEODVISNOSTI IZ KODEKSA IFAC V POVEZAVI Z ZREV-2

Possibility of IFAC Code's Independence Rules Implementation Taking Into Consideration Auditing Act

POVZETEK | Storitve revizijskih družb ne predstavljajo samo revidiranje računovodskih izkazov, temveč tudi druge. Vendar pa morajo revizijske družbe v primeru nujenja drugih storitev tudi svojim naročnikom revidiranja računovodskih izkazov, veliko pozornost posvetiti ohranjanju neodvisnosti.

V prispevku so najprej predstavljene zahteve glede neodvisnosti izvajanja revidiranja, nato pa tudi določbe, ki jih vsebujeta tako kodeks etike, ki ga je izdal IFAC in pa ZRev-2, in se nanašajo na ohranjanje neodvisnosti revizijske družbe v primeru v primeru nujenja drugih storitev naročnikom revidiranja.

Ključne besede | Revizija, revizijske družbe, kodeks, ZRev-2, neodvisnost, druge storitve.

SUMMARY | Audit firms offer not only auditing, but also other services. However, in the case of providing other services to its client, the audit firm has to pay a lot of attention to maintaining independence.

At the beginning this paper presents implementation of the requirements for audit independence, then the provisions contained in Code of Ethics issued by IFAC and the Auditing Act, and to the preservation of the independence of the audit firm in the event in case of providing other services to its client.

Key Words | Auditing, Audit firm, Code of ethics, The Auditing Act, independency, other services.

BONITETNE OCENE SLOVENSkih PODJETIJ PO MODELU AJPES S.BON

AJPES S.BON Credit Rating Model for Slovenian Companies

POVZETEK | V tem prispevku so predstavljena trenutna gibanja (trendi) pri zadolženosti, plačilni sposobnosti in pojavnosti dogodka neplačila v slovenskem gospodarstvu ter pomen poznavanja bonitetnih ocen slovenskih podjetij v kriznih razmerah. Glavni del prispevka je namenjen predstavitvi značilnosti in glavnih korakov metodologije za pripis bonitetnih ocen slovenskim podjetjem po modelu AJPES S.BON. Metodologija temelji na verjetnosti neplačila, ocenjeni z uporabo multivariatne logistične regresije na letnih računovodskih izkazih, upošteva dolgoročne trende pri pojavnosti dogodka neplačila za slovensko gospodarstvo. Podjetja na podlagi ocenjene kalibrirane (umerjane) verjetnosti neplačila razdeli v 10 bonitetnih razredov z naraščajočim kreditnim tveganjem od bonitetne ocene SB1 proti oceni SB10. Neplačnikom, to je podjetjem, pri katerih dejansko pride do nastopa dogodka neplačila, je pripisana bonitetna ocena SB10d. Bonitetne ocene se med letom osvežujejo, upošteva podatke o kratkoročni plačilni sposobnosti podjetja in odvisnih družb v skupini.

Ključne besede | bonitetna ocena, kratkoročna plačilna sposobnost, verjetnost neplačila, dogodek neplačila, kreditno tveganje, zadolženost.

SUMMARY | This article presents current trends in Slovenian economy regarding financial leverage, occurrence of default events and short term credit worthiness of Slovenian companies. The awareness of the importance of credit rating grades for Slovenian companies in this post-crisis macroeconomic environment is stressed out. Basic characteristics of AJPES S.BON credit rating methodology are presented. Assignments of credit rating grades to Slovene companies is based on calibrated probability of default which is calculated using multivariate logistical regression on companies yearly financial data and occurrence of default events in longer period of time in the Slovenian economy. The AJPES S.BON model classifies Slovenian companies into 10 credit rating classes for payers according to the credit risk, represented by credit rating scores of SB1 to SB10. The first 10 credit ratings (SB1 through SB10) represent categories of payers, and the last credit rating (SB10d) represents the non-payer category (default). Rating for a specific company is continuously updated during the business year using the data on short term solvency for the company and for subsidiaries.

Key Words | credit rating, short term solvency, probability of default, default event, credit risk, financial leverage.

4 * Univ. dipl. ekon., doktor ekonomskih znanosti, zunanji sodelavec AJPES.

5 ** Univ. dipl. ekon.; spec. rev., mag. poslovno-organizacijskih ved; direktorica, AJPES.

6 *** Univ. dipl. ekon.; vodja Sektorja za bonitetne in druge tržne storitve, AJPES.

7 **** Univ. dipl. ekon., pooblaščen ocenjevalec vrednosti podjetij, vodja Oddelka za razvoj in kakovost, Sektor za bonitetne in druge tržne storitve, AJPES.

UGOTOVITVE AGENCIJE ZA JAVNI NADZOR NAD REVIDIRANJEM V POSTOPKIH NADZORA NAD KAKOVOSTJO REVIDIRANJA IN PRIMERJAVA Z UGOTOVITVAMI NADZORNIKOV EU

*Inspection Findings of the Agency for Public Oversight of Auditing and Comparison with Findings of
EU Inspectors*

POVZETEK | Agencija za javni nadzor nad revidiranjem odloča o postopkih nadzora nad kakovostjo dela revizijskih družb in pooblaščenih revizorjev ter izreka ukrepe nadzora. V prispevku so predstavljene ugotovitve Agencije iz nadzornih postopkov nad pooblaščenimi revizorji in revizijskimi družbami, ter primerjava le-teh z ugotovitvami ostalih nadzornikov EU, pri čemer so izpostavljene najpogostejše kršitve pravil revidiranja.

Ključne besede | Javni nadzor nad revidiranjem, kršitve pravil revidiranja, ukrepi zoper pooblašcene revizorje in revizijske družbe.

SUMMARY | The Agency for Public Oversight of Auditing makes decisions on the supervision procedures over the quality of work executed by the audit companies and certified auditors and imposes supervision measures. The article presents the inspection findings of the Agency from its supervision procedures of audit companies and certified auditors. The article also presents the findings of other EU supervisors, with the exposure of the most frequent violations of auditing rules and regulations.

Key Words | public oversight of auditing, violations of auditing rules, supervision measures imposed upon audit companies and certified auditors.

^{8*} Univ. dipl. ekon.; pomočnica direktorice, Agencija za javni nadzor nad revidiranjem. Domači naslov: Černigojeva 2, Ljubljana.

^{*} Univ. dipl. ekon.; pooblaščen revizorka; preizkušena notranja revizorka; pomočnica direktorice, Agencija za javni nadzor nad revidiranjem. Domači naslov: Ulica Slavka Gruma 110, Novo mesto.

ODŠKODNIŃSKA ODGOVORNOST REVIZORJEV, REVIZIJSKIH DRUŽB IN NAROČNIKOV REVIZIJSKIH STORITEV

Damage Liability of Auditors, Auditing Companies and Auditing Service Clients

POVZETEK | Revizorjeva odgovornost za škodo, ki nastane naročniku revizijskih storitev ali njegovim delničarjem oziroma družbenikom, je pogodbeno odgovornost. Poleg škode morajo biti za nastanek revizorjeve odškodninske odgovornosti izpolnjene še naslednje predpostavke: kršitev dolžnosti, vzročna zveza med kršitvijo dolžnosti in škodo ter krivda, bodisi v obliki naklepnega ravnanja bodisi v obliki malomarnosti. Škoda, za katero bo odgovarjal revizor, bo praviloma škoda, ki bo nastala zaradi nadaljnjih ravnanj naročnika ali delničarja oziroma družbenika, opravljenih v zaupanju, da je revizor pravilno opravil svoje delo. Namen revidiranja zahteva ožjo uporabo pravila o deljeni odgovornosti kot je to običajno in se revizorjeva odškodninska obveznost sorazmerno zmanjša le, če je naročnik zavajal revizorja pri njegovem delu. Škodo, ki je zaradi nepravilnega revidiranja nastala delničarjem, je treba razmejiti od refleksne škode, ki je delničarji (družbeniki) ne morejo uveljavljati.

Ključne besede | kršitev dolžnosti – škoda – vzročna zveza - krivda – deljena odgovornost – odškodninski upravičenec.

SUMMARY | An Auditor's liability for damage incurred to the auditing service client or his shareholders is a contractual liability. Apart from the damage, the following conditions have to be fulfilled for the Auditor's damage liability: violation of a duty, causal relationship between violation of a duty and damage and fault in the form of intentional conduct or in the form of negligence. Damage for which the Auditor is held liable is usually damage caused by the further conduct of a client or shareholder believing that the Auditor has done his work correctly. The purpose of auditing requires a narrower application of the rule on shared responsibility than usual and the Auditor's damage liability shall be reduced proportionately only provided that the client has misled the auditor during his work. The damage incurred to the shareholders due to incorrect auditing shall be separated from reflex damages, which cannot be claimed by shareholders.

Key Words | violation of a duty – damage – causal relationship – fault – shared responsibility – injured party.

NOVOSTI V ZAKONODAJI, KI OBRAVNAVA PLAČILNO NESPOSObNOST

Novelties in the Law on Insolvency Procedures

POVZETEK | Za oceno, ali so izpolnjeni pogoji za začetek insolvenčnih postopkov in odločitev, za katero vrsto postopka se dolžnik lahko odloči, je pomembna zaznava motenj v plačilni sposobnosti ter ugotovitev, da je dolžnik insolventen. Pomembno je pravočasno ukrepanje uprave ter nadzornega sveta ter priprava ukrepov za sanacijo plačilne nesposobnosti. Če dolžnik predlaga upnikom sklenitev prisilne poravnave, mora predlogu priložiti vrsto prilog, katerih vsebino potrdi pooblaščen revizor (letna poročila, spisek upnikov); v okviru prisilne poravnave lahko poda dolžnik upnikom tudi ponudbo za pretvorbo (konverzijo) terjatev v delnice (deležje). Za pravilnost postopka ter enako obravnavanje upnikov je pomembno, kakšne so možne ponudbe ter, katere terjatve upnika se lahko prenesejo na dolžnika. V prisilni poravnavi je tudi pomembno, kakšen je položaj ločitvenih upnikov ter vpliv položaja le teh na načrt finančnega prestrukturiranja ter na učinke prisilne poravnave.

Ključne besede | plačilna sposobnost, insolventnost, prisilna poravnava, pretvorba terjatev, prednostne terjatve, ločitvena pravica, učinki prisilne poravnave, postopek osebne stečaja.

SUMMARY | Identification of deficiencies in an entity's solvency as well as establishment of the fact that an entity is insolvent are of high significance in assessing whether the criteria for the initiation of insolvency procedures have been fulfilled and in deciding on the types of the insolvency procedure that may be selected by the creditor. The management's and the supervisory board's immediate action is of key importance, as well as the preparation of measures to address insolvency. If the debtor has proposed a compulsory settlement to the creditors, he is obliged to enclose a number of attachments to the settlement proposal, which have been verified by a certified auditor (annual reports, creditors' list). In the course of the compulsory settlement, the debtor may propose a debt-to-equity swap (conversion). In order to assure accuracy of the insolvency procedure and an equal treatment of creditors, it is necessary to know what the possible proposals are and which receivables of the creditor may be transferred to the debtor. The status of the creditors with the right to separate settlement, their impact on the financial restructuring plan and on the compulsory settlement itself are also considered to be significant factors in a compulsory settlement procedure.

Key Words | solvency, insolvency, compulsory settlement, debt-to-equity swap, preferred creditors, the right to separate settlement, effects of the compulsory settlement procedure, civil bankruptcy.

UPORABA REVIZORJEVEGA VEŠČAKA PRI REVIDIRANJU PLAČILNO NESPOSOBNIH PODJETIJ

Using the Work of an Auditor's Expert When Auditing Insolvent Companies

POVZETEK | V času gospodarske krize se revizor pogosto sreča z revidiranjem plačilno nesposobnih podjetij kjer se sooča z večjim tveganjem prevar ter pomembno napačnih navedb v računovodskih izkazih. Revizor mora razumeti razloge in posledice plačilne nesposobnosti revidiranega podjetja, da lahko načrtuje in izvede zadostne in ustrezne revizijske postopke za izdajo svojega poročila. Zaradi povečanega tveganja pomembno napačne navedbe lahko revizor najame revizorjevega veščaka, ki mu bo pomagal pridobiti ustrežne in zadostne revizijske dokaze na primer v zvezi z oceno potrebnih slabitev sredstev, poštene vrednosti finančnih instrumentov, vrednosti rezervacij za tožbe, obveznosti iz pravnih sporov, garancij in poroštev, ocen posloводства glede prihodnjih denarnih tokov in drugih zadev o katerih sam nima dovolj znanja in se ne nanašajo na računovodstvo in revizijo. Glede uporabe storitev revizorjevega veščaka mora upoštevati določila MSR 620 ter se veskozi zavedati, da je revizorjevo mnenje izključno njegova odgovornost ter, da ta odgovornost ne more biti zmanjšana z zanašanjem na delo veščaka.

Ključne besede | revizorjev veščak, plačilna nesposobnost, predpostavka delujočega podjetja, prisilna poravnava, stečaj, MSR 620 – Uporaba dela revizorjevega veščaka.

SUMMARY | In circumstances of economic crisis the auditor often performs audit procedures for insolvent companies where he must consider increased risk of fraud and material misstatements in the financial statements. The auditor must gain an understanding of the reasons and consequences of the insolvency of the company in order to plan and carry out sufficient appropriate audit procedures to issue the audit report. Due to increased risk of material misstatement the auditor may engage an auditor's expert who will help obtain sufficient appropriate audit evidence, for example regarding the need for impairment of assets, fair value of financial instruments, recognition of provisions for legal procedures, guarantees and sureties, management's estimates of future cash flows and other matters regarding which the auditor does not have sufficient knowledge and which are not from the area of accounting and auditing. When engaging an auditor's experts IAS 620 should be followed. The auditor must keep in mind that the audit opinion is the sole responsibility of the auditor, and this responsibility can not be reduced by reliance on the work of an expert.

Key Words | auditor's expert, insolvency, going concern, compulsory settlement, bankruptcy, ISA 620 – Using the work of an auditor's expert.

VLOGA OCENJEVANJA VREDNOSTI PRI PLAČILNO NESPOSOBNIH PODJETJIH

The Role of Appraisals for Insolvent Companies

POVZETEK | V prispevku je podan pregled ključnih pravnih in strokovnih podlag za ocenjevanje vrednosti pri plačilno nesposobnih podjetjih. Iz njih izhaja, da ocenjevalci vrednosti nastopajo v primeru stečajnega postopka v vlogi ocenjevalcev vrednosti premoženja, podjetij in/ali delov podjetij. V primeru postopka prisilne poravnave pa pooblaščen ocenjevalec/ocenjevalka vrednosti podjetij ne ocenjuje podjetja, temveč podaja mnenje o obstoju materialno-pravnih predpostavk za začetek postopka prisilne poravnave v povezavi s 146. členom ZFPPIPP. ZFPPIPP v 327. in 343. členu določa naloge pooblaščenega ocenjevalca vrednosti v postopku stečaja, ki pa jih mora pooblaščen ocenjevalec smiselno upoštevati pri svojem delu in slediti MSOV. ZFPPIPP v členih 141., 146. in 181. opredeljuje naloge in odgovornosti pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij v postopku prisilne poravnave. Pojasnilo 7, ki ga je izdal Slovenski inštitut za revizijo, pa določa vsebino poročila pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij. Pri pripravi poročila in dajanju mnenja mora tako pooblaščen ocenjevalec vrednosti podjetij slediti ZFPPIPP-u in Pojasnilu 7.

Ključne besede | Mednarodni standardi ocenjevanja vrednosti, MSOV, ZFPPIPP, Pojasnilo 7, stečaj, prisilna poravnava, insolventnost, pooblaščen ocenjevalec, ocenjevanje vrednosti, podjetje, premoženje, tržna vrednost, posebna vrednost, likvidacijska vrednost, mnenje pooblaščenega ocenjevalca vrednosti.

SUMMARY | The article summarizes key aspects of determining value in cases of insolvent companies from the legislative and expert perspective. It is evident that the role of appraisers in the case of bankruptcy is to determine value of the assets, companies or/and the part of companies. In the case of compulsory settlement appraisals do not evaluate company but issue an opinion on existence of material and legal conditions required for initiation of the procedure of compulsory settlement in accordance with Article 146 of the Financial Operations, Insolvency Proceedings and Compulsory Dissolution Act. Articles 327 and 343 of Financial Operations, Insolvency Proceedings and Compulsory Dissolution Act specify the duties of the appraiser in bankruptcy proceedings which should be considered in accordance with International valuation standards. Articles 141, 146 and 181 of Financial Operations, Insolvency Proceedings and Compulsory Dissolution Act specify the duties of the appraiser in compulsory settlement proceedings. When preparing a report and giving an opinion certified appraiser should consider Explanation 7, issued by Slovenian Institute of Auditors.

Key Words | International valuation standards, IVS, Explanation 7, Bankruptcy, Compulsorily settlement, insolvency, certified appraiser, appraisal, company, assets, market value, specific value, liquidation value, opinion of certified appraiser.

12 * Univ.dipl.ekon., spec.rev., pooblaščen revizorka; Žaucerjeva 15, Ljubljana, partner in direktorica BDO Revizija d.o.o.

13 * Univ.dipl.ekon.; pooblaščen ocenjevalka vrednosti podjetij; BDO Svetovanje d.o.o.

** Univ.dipl.ekon.; stečajni upravitelj, BDO Svetovanje d.o.o.